

Вегетаріанка

Свою дружину я мав за звичайнісіньку особу, доки вона не стала вегетаріанкою. Щиро кажучи, коли ми вперше зустрілися, вона навіть не здалася мені привабливою. Про все, що мене цікавило, розповів її сором'язливий хворобливий вигляд: середній зріст, не надто коротко підстрижене волосся, якась нездорова жовтуватого відтінку шкіра, досить випуклі вилиці. А коли вона підійшла до мого столика, то не можна було не помітити її простих чорних черевичків — простіших не буває. І та її хода — ні швидка, ні повільна, ні сягнуста, ні дрібна.

Хоч у ній не було нічого особливо привабливого, якихось очевидних вад теж не виявилось, то чом би його й не побратися, подумав я. Мене цілком влаштувала така пасивна людина, як вона, — без свіжості, без шарму, без особливої витонченості. Не було потреби напружувати мозок, щоб її підкорити. Можна було не побоюватися, що вона порівнюватиме мене із глянсовими джэнджиками та чепурунами, що сердитиметься, коли я запізнюсь на побачення. Можна було не надто перейматись її думкою про моє черевце, що

з'явилося після 25-ти, про мої худючі ноги, про руки, які ніяк не хотіли накачуватися попри всі зусилля, про мої комплекси щодо розміру пеніса.

У житті я завжди дотримувався середини. У школі краще почувався не серед однолітків, а поміж молодших за мене на 2–3 роки: я міг бути їм за верховоду. Пізніше я обрав той коледж, де мав шанс отримувати стипендію, достатню для моїх потреб. Урешті-решт я влаштувався на таку роботу, де одержував скромну місячну зарплатню за справне виконання службових обов'язків, у невелику компанію, якраз таку, де б цінували мої не надто великі здібності. Отож цілком природно було одружитися з найпересічнішою жінкою у світі. А ті гарненькі, розумні, напрочуд чуттеві, з заможних родин — вони б лише порушили моє добре впорядковане існування.

Як я й передбачав, вона перетворилася на звичайну дружину, без неприємної фривольності. Щоранку вставала о шостій, готувала рис, суп і кусень риби. Із часів юності зароблені на приробітках кошти їй доводилося віддавати в сім'ю. На останньому місці роботи вона обіймала посаду помічника інструктора в коледжі комп'ютерної графіки, в якому раніше рік навчалась, а потім підписала контракт із видавництвом коміксів манга, де й працювала віддалено, підписуючи слова героїв коміксів.

Вона була неговіркою. Рідко щось від мене вимагала, і хоч би як пізно я повертався додому, ніколи не здіймала бучі. Коли наші вихідні збігалися, їй не спадало на думку запропонувати піти кудись разом.

Вегетаріанка

Коли по обіді я байдикував перед телевізором із пультом у руках, вона зачинялась у себе в кімнаті. Найпевніше, вона проводила час за читанням, — це було чи не єдине її хобі. З якоїсь незбагненої для мене причини читання було тим, у що вона могла поринути з головою, — у ті книги, які здавалися такими нудними, що я не міг змусити себе навіть зазирнути за палітурку. Вона тихенько прошмигувала з-за дверей лише тоді, коли треба було приготувати поїсти. Насправді така дружина й такий спосіб життя мене не дуже стимулювали. Та з іншого боку, якби в мене була дружина, якій постійно телефонують подруги чи колеги, або яка пиляла б чоловіка й була призвідницею сварок і скандалів, я був би радий її позбутися.

Єдине, в чому дружина була незвичайною, це те, що вона не любила носити бюстгальтери. Якось, коли ми ще молодими ходили на побачення, я було торкнувся її спини й не завважив під светром бретельки. А зміркувавши, відчув збудження. Хвилину-другу я оглядав її новим поглядом, намагаючись зрозуміти, чи не було тут якогось підступу. Врешті дійшов висновку, що ніяких сигналів вона мені не подає. А як ні, то що це було: лінощі, цілковита байдужість? Ніяк не міг уторопати. Хай би вже мала такі перса, щоб їй личило ходити без білизни! Краще б вона носила бюстгальтер із прокладками, а то ж перед знайомими якимось незручно.

Навіть улітку, коли вдавалося вмовити її вдягти бюстгальтер, заледве ми виходили з дому,

я помічав, що вже все розстебнуте. Незастебнуті гачки добре проглядались крізь тонку світлу тканину, а вона нітрохи цим не переймалась. Я пробував їй докоряти й підказував, що в таку спеку можна одягти хоча б майку замість ліфчика. Вона ж виправдовувалася тим, що не терпить ліфчиків, бо ті стискають груди, а я, мовляв, ніколи сам їх не носив, то й не можу зрозуміти, як вони тиснуть. Та я напевне знав, що сила-силенна інших жінок не мають нічого проти бюстгальтерів, тож сумнівався в її надчутливості.

Що ж до всього іншого, то життя наше у шлюбі було спокійним. Наближалася п'ята річниця. Від самого початку ми не були закохані одне в одного до нестями, то й уникли стадії втоми та нудьги, і наш шлюб не перетворився на тяжку муку. От тільки народження дитини довелося відкласти на той час, коли ми будемо мати власне житло. Зрештою минулої осені вдалося й це. Інколи я гадав, чи звикну колись до втішного дитячого агукання, до звучання слова «тато». І не міг собі навіть уявити, як страшенно може змінитися наше спільне життя, допоки торік у лютому на світанку не побачив свою дружину в нічній сорочці на кухні.

— Що це ти тут робиш? — запитав у неї.

Я саме збирався увімкнути світло у ванній кімнаті, та став, мов укопаний. Була четверта ранку, після пляшки соджу за обідом мене мучила спрага, тому й прокинувся. І трохи довго до мене все доходило.

— Агов! Я запитав, що ти робиш!

Вегетаріанка

І так було досить зимно, але вигляд дружини був ще більш мертвотно-холодний. Моя викликана алкоголем сонливість зникла, як і не було. А вона нерухомо стояла перед холодильником. Обличчя ховалося в напівтемряві, і я не міг бачити його виразу, але потенційні ознаки наповнили мене острахом. Густе чорне волосся було скуйовджене, поділ довгої, по кісточки сорочки, як завжди, підітканий.

Зазвичай, коли дружина виходила зі спальні вночі, вона одягала кофту й шукала домашні капці. Скільки ж вона тут простояла — боса, у блаженській літній сорочці, пряма, як лозина, байдужа до моїх розпитувань?

Відвернула вбік обличчя і видавалася настільки неприродно спокійною, що скидалася на примару.

Що коїться? Якщо не чує мене, то, може, вона сновида?

Я підійшов упритул, нахилиючись, щоб зазирнути в обличчя.

— Чому ти стоїш так? Що відбувається...

Я поклав руки їй на плечі, та, як не дивно, вона не відреагувала. Не було сумніву: я при своєму глузді, а це все насправді відбувалося. Я все чітко пам'ятав: вийшов із вітальні, розпитував її, підійшов. От тільки вона безмовно стояла, немовби поглинута власним світом. Як, бувало, не помічала мого пізнього повернення, захопившись телевізійними драмами. Але що могло привернути її увагу тут, у темній, хоч в око стрель, кухні, перед блідими дверцятами холодильника?

— Агов!

З темряви виплив її профіль. Я піймав погляд, ясний, не гарячковий, і її вуста повільно ворухнулися.

— Я бачила сон...

Голос на диво чіткий.

— Сон? Що ти, в біса, верзеш? Ти знаєш, котра година?

Усім тілом вона повернулася до мене, потім повільно попростувала до відчинених дверей вітальні. Увійшла, простягла ногу і спокійно зачинила нею двері. А я залишився в темній кухні, провівши лиш очима зникаючу постать.

Я ввімкнув світло й увійшов до ванної кімнати. Приморозок тривав уже впродовж кількох днів, сягало часом десяти градусів морозу. Лише кілька годин минуло, відколи я був у душі, пластикові капці ще й досі вогкі та холодні. Самотина суворої зимової пори вже була добре відчутна, зазирала з вентиляційного отвору, напливала з білих кахель на стінах та підлозі.

Я ввійшов до спальні; дружина лежала з підтягнутими до грудей ногами. Запала така тяжка тиша, ніби я сам-один у кімнаті. Ні, звичайно, це все моя фантазія! Якщо постояти трохи тихенько, затамувавши подих, то я напевне почую з того кутка хоч якийсь звук дихання. Та це не був звичний подих людини, яка спить. Можна було, випроставши руку, відчутти її теплу шкіру. Та чомусь я не зміг її торкнутися. Не хотілося і хоча б щось говорити.

Вегетаріанка

* * *

Наступного ранку я прокинувся і якийсь час лежав, замотавшись у ковдру; впускаючи у свідомість навколишній світ, бездумно споглядав, як гарно крізь білі штори проникає до кімнати зимове сонячне проміння. Ось на очі потрапив годинник на стіні. Второпавши, котра година, я підстрибнув і гайнув із кімнати. А вона знову перед холодильником.

— Ти збожеволіла? Чому мене не розбудила? Котра вже...

Щось квакнуло під ногами, і це мене спинило. Ні, я просто не йняв віри очам!

Все ще в нічній сорочці, зі сплутаним нечесаним волоссям, вона сиділа напочіпки. А навколо вся підлога була встелена пакетами та пакуночками. Усе так порозкидано, що нікуди ногою ступити. Яловичина для шабу-шабу, очеревина, два яловичих окости, запаковані кальмари, шматочки вугра, якого теща надіслала з села бозна-коли, сухі жабки, перев'язані жовтою стрічкою, непочата пачка заморожених рав'олі й іще численні впакування хтозна-чого, добутого із глибин холодильника. Зашелестіла плівка: дружина пхала усе підряд до поліетиленового мішка на сміття.

— Що це ти, в дідька, надумала?

Але вона мене, здавалося, не помічала, як і вночі: складала все м'ясне до торби на сміття. Яловичина, свинина, курка, морський вугор, що коштує мабуть, вон* зо двісті. Врешті терпець мені урвався.

* Вона — грошова одиниця Кореї.

— Ти збожеволіла? Навіщо ти все викидаєш?

Розсуваючи все те добро на підлозі, швиденько підійшов до неї, вхопив за зап'ясток, спробував вирвати мішок із рук. Сила, з якою вона протівилася мені, просто вражала, та я зрештою переміг. Тим само тихим спокійним тоном, як і перше, вона промовила, масуючи зап'ястя:

— Я бачила сон.

Знову ці слова! Глянула на мене з незворушним спокоєм. Тут задзвонив мій мобільний.

— Прокляття!

Я гарячково став обмацувати кишені пальта, яке кинув учора ввечері на диван у вітальні. Нарешті! Ось він, розривається в найглибшій кишені.

— Перепрошую! Дещо сталося, нагальні сімейні проблеми... Прошу вибачення. Я зараз же приїду... Так, негайно вирушаю. Ой, ні... Будь ласка, не треба. Прошу, почекайте ще... Ще раз перепрошую. Так, більше не можу говорити...

Я захлопнув стулку телефону і кинувся до ванної. Голівся з таким поспіхом, що аж двічі порізався.

— Ти хоч випрасувала білу сорочку?

Не відповідає. Я обмив обличчя і почав порпатися в кошику на білизну. Знайшов учорашню сорочку, на щастя, ще не дуже брудну. А вона навіть не глянула. Я накинув, мов шарф, краватку, натягнув шкарпетки, вхопив гаманець, ноутбук. Вперше за п'ять років подружнього життя вона не збирає мені речі й не виряджає з дому.

— Ти ненормальна! Зовсім із глузду з'їхала!

Вегетаріанка

Вступив у нещодавно придбані занадто вузькі й незручні черевички, розчинив двері й помчав. Поглянув на ліфт, що рушив на горішні поверхи, та й побіг сходами донизу. Забігши врешті до метро, спромігся оглянути себе у тьмяному склі дверей вагона. Пальцями пригладив чуба, пов'язав краватку, опорядив несвіжу сорочку. А самому з думки не йшло неприродне відсторонене обличчя і впертий твердий голос дружини.

«Я бачила сон», — вона повторила це вже двічі. За склом, у темному тунелі я немов побачив її обличчя, і воно було незнайомим. Та я не мав часу мізкувати над дивною поведінкою моєї дивної дружини, адже за тридцять хвилин, що мені залишалися, потрібно було вигадати обґрунтування мого запізнення для клієнта, скласти начерк і пропозиції на сьогоднішнє засідання. Отак собі надумавши, я вирішив, що сьогодні варто буде раніше поїхати з офісу (хоча відколи я обійняв нову посаду в відділі, то рідко коли повертався до опівночі). Я налаштувався на боротьбу.

* * *

Безпросвітна хаща. Безлюдно. На деревах загострене листя, ноги мої зранені. Місцевість неначе знайома, проте зараз я блукаю. Я налякана. Замерзла. Ген за улоговиною червона будівля, схожа на сарай. Солом'яна підстилка проглядає з-поза дверей. Ось її відсунуто, і я всередині. І ЦЕ всередині. Прямо тут стирчить довга тичка з бамбука,

Хан Ханг

а на ній — кров'янисті шматки м'яса, з них іще скапує кров. Я намагаюся пройти далі, а виходу немає, скрізь це м'ясо. Кров уже в роті, закривавлений одяг прикипів до тіла.

Нарешті щось схоже на вихід. Я мчу серед густих заростей, врешті дерева розступилися... Ось вона — смарагдова зелень весни! Родини вибралися на пікнік, докола гасаять дітлахи... А цей запах! Який смаковитий аромат! Такий правдивий, до болю живий. Юрба гомонить, люди розстеляють тростинові мати для сидіння, влаштовуються, щоб пополуднати кимбапом. На вугіллі смажиться м'ясо, чути спів і веселий сміх.

Та я сповнена жаху. А одяг усе ще в крові. Сховатися, зникнути за деревами! Припасти до землі, щоб ніхто не побачив! Руки у крові! Рот у крові! Що ж я робила в тому сараї?! Між яснами, на піднебінні з липкою вишневою кров'ю я відчувала багряне місиво у роті.

Все це мені марилося, та я відчувала смак чогось справжнього, реального, а цього ж не могло бути, ну справді, не могло! Обличчя, погляд — такого в мене насправді не бувало! Чи, може, воно не моє? Ні, все не має сенсу... Знайоме й таке живе, чуже і страхотне відчуття...

* * *

На обідній стіл дружина поставила листя салати, соєву локшину, рідкий суп із водоростей, кімчхі, але все без звичного м'яса чи креветок.

Вегетаріанка

— Якого біса? Все це через якийсь смішний сон? Пішла й викинула все м'ясо! Ти хоч уявляєш, скільки коштує...

Я підвівся й відчинив холодильник. Майже порожній, лише місо в порошок, перець чилі в порошок, заморожений перець і пачка меленого часнику.

— Просто посмаж мені яечню. Я сьогодні втомився, навіть як слід не поснідав.

— Яйця я теж викинула.

— Що?!!

— І від молока теж відмовилась.

— Просто неймовірно. Ти й мені накажеш не їсти м'яса?

— Я не хочу, щоб воно залишалося в холодильнику. Це буде неправильно.

Як вона може бути такою егоїсткою? Я сердито дивився на опущені додолу очі, на холодний і затаєний вираз її обличчя. Мене ранила навіть думка про цю її темну сторону. Як можна бути такою егоїсткою і робити те, що заманеться? Хто би міг подумати, що вона утне таку дурість?

— Отже, ти кажеш, що відтепер у домі не буде м'яса?

— Так, але ж ти, зрештою, удома їси лише перший сніданок. Можеш собі їсти м'ясо на другий сніданок, на обід, отож не помреш, коли хоч раз на день м'ясної страви не буде.

Відповідь прозвучала так обґрунтовано, ніби її смішне рішення було раціональним і правильним.

— Господи! Ну, добре, нехай я. А ти ж як? Ти заявляєш, що відсьогодні не їстимеш м'яса взагалі? — Вона кивнула. — Допоки?

— Думаю, що назавжди.

В мене забракло слів. Перехід на вегетаріанську дієту в наш час — не таке вже рідкісне явище, як то було колись. Вегетаріанцями стають з різних причин: одні пробують змінити харчування через алергію на якісь продукти, інші вважають, що коли не їстимуть м'яса, то цим буцімто оберігатимуть навколишнє середовище. А ще ченці-буддисти приймають певні обітничі й не споживають нічого такого, щоб не нищити живе. Але настільки далеко, як вона, навіть вразливі юні дівчата не зайдуть. Щодо мене, то я би зважав на дієту й міняв звичне харчування лише для того, щоб скинути вагу, якимось поправити здоров'я чи під чарами злих духів... Чи через розлади травлення, безсоння. А все решта — то явні бабські вибрики наперекір волі чоловіка, ось саме так, як у нас.

Якби ж то сказати, що дружину нудить від м'яса, це ще було б зрозуміло; але ж насправді, слово честі, мене просто вражали її страви. Кухарка з неї справна — вона це довела, відколи ми разом. Зі щипцями та кухонними ножицями в руках уміло нарізала м'ясо на реберцях і перекладала на розігріту сковорідку ласі шматочки, якраз щоб покласти до рота. А рухи майстерні, вправні. Для запашної смаженої очеревини в карамелі вона спершу мариновувала її у крохмально-глютенівому сиропі з імбиром. Коронною стравою дружини були тонесенькі,

Вегетаріанка

мов млинчик, шматочки яловичини, поперчені та змащені кунжутною олією, щедро обсипані рисовим борошном, наче який торт чи чизкейк, і проварені в густому киплячому бульйоні шабу-шабу. Бімбап вона готувала зі спаржевою квасолею, рубленим м'ясом і тушкованим у кунжутній олії рисом. Мені подобалися й жирненька курка, і суп із качкою, в якому плавали грубі шматки картопельки; а гострої юшки з ніжними молюсками та мідіями я міг ум'яти три порції за одним присідом.

А зараз мені подали щось таке убоге, що і стравою не назвеш. Відсунувши вбік стілець, дружина копірсалася ложкою в якомусь вариві з водоростей, певне, на смак вода водою. Намостила на листок салати рису з соєвою пастою, вклала до рота й поволі ремигала.

Я не міг цього збагнути. Справді, коли діло дійшло до такої от жінки, я просто не можу підібрати ключа до неї — ця думка щойно стрельнула в голову.

Врешті вона відсторонено спитала: «Не їси?», зовсім наче яка літня жінка питає дорослого сина. А мені до того зовсім байдуже, і до того жалюгідного їдла теж. Так і сидів, ледве розжовуючи задубілі овочі з кімчхі.

* * *

Настала весна, а дружина стояла на своєму. Її слово було твердим, і вона сама теж. Ані шматочка м'яса не брала до вуст, та я вже давно припинив нарікати. Коли з людиною отаке коїться, такі драматичні